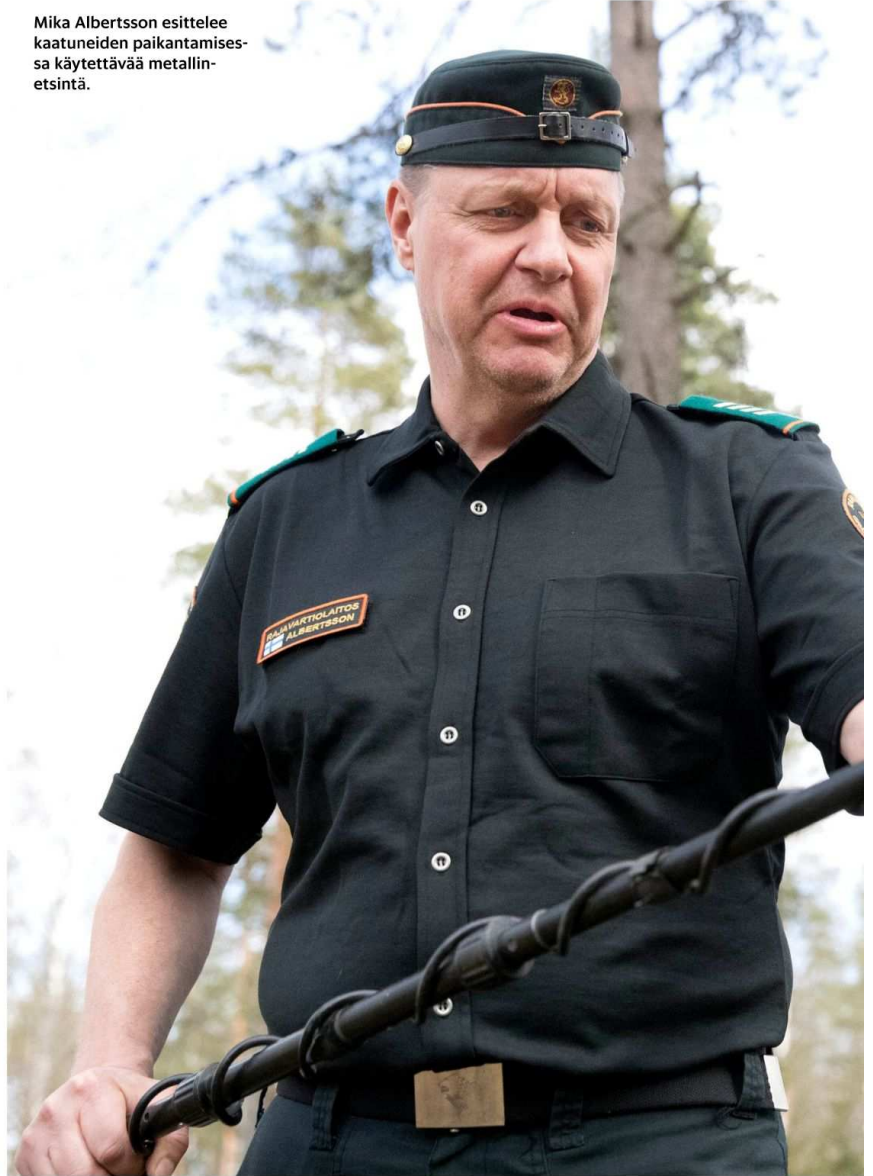

Historia: Venäjältä on tuotu Suomeen jo noin 1 200 kentälle jäänyttä

MIKA ALBERTSSONIN KOKOELMAT

Veikko Vesalainen (vas.) ja Mika Albertsson etsivät Äyräpäässä vuonna 1998. Paikalta löytyi tuntematon suomalainen sotilas.

Mika Albertsson esittelee kaatuneiden paikantamiseksi käytettävää metallinetsintä.

Ryhmä Taipale tuo sodissa kaatuneet kotiin

Mika Albertssonin johtama ryhmä on kaivanut yli 300 suomalaisen sotavainajan jäännökset Venäjältä.

Jarmo Huhtanen HS
Imatra

RAJAVARTIJAMESTARI Mika Albertsson kertoo tarinan ajalta, jolloin hänen lapsensa olivat vielä pieniä.

Tokaluokkalaiselta tyttareltä oli koulussa kysytty, mitä hänen äitinsä ja isänsä tekevät tyköseen. Äidin osalta oli vielä mennyt helposti, mutta isä oli tuottanut päänsärkyä.

”Meidän isä kaivaa luita Kanakselta”, oli tyttö vastannut.

MIKA ALBERTSSON on etsinyt suomalaisia talvi- ja jatkosodan sotavainajia Venäjältä jo 21 vuotta. Joka ikinen kesä hän on tartunut lapioon, kuokkaan ja metallinilmaisimeen ja suunnannut Karjalankannakselle.

”Se on aina tuntunut oikealta. Jostain se on ollut pois, mutta onneksi kotijoukot ovat ymmärtäneet, miksi siellä ollaan.”

Albertsson vetää niin sanottua

ryhmä Taipaleta. Ryhmä on vuosien mittaan löytänyt noin 340 suomalaisen sotilaan jäännökset ja toimittanut ne Suomeen haudattavaksi.

Nimensä ryhmä on saanut siitä, että sen ensimmäinen sodassa kadonneiden etsintämatka suuntautui Taipaleenjoelle. Ryhmään kuuluu nyt kymmenkunta miestä. Muitakin etsintäryhmiä on ollut ja joitakin on toiminnassa yhä.

Eniten löytöjä Taipaleen ryhmä on tehnyt Äyräpään harjulla. Ryhmällä on kartta, johon on merkitty pisteillä kaikki vainajalöydöt. Äyräpään kohdalla on yli sata pistettä.

Äyräpään harjulta Albertsson teki myös oman ensimmäisen vainajalöytönsä.

KADONNEIDEN sotavainajien etsintä tuli mahdolliseksi vuonna 1992, kun Suomi ja Venäjä solmivat sitä koskevan valtiosopimuksen.

Suomeen perustettiin Sotavai-

Suomalaiset kenttähaudausmaat Venäjällä

Koonnut: JARMO HUHTANEN / HS, grafiikka: PETER VALVE / HS, lähteet: Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys, Karttakeskus

najien muiston vaalimisyhdistys, joka tukee kentälle jääneiden vainajien etsintää. Etsintää tekevät vapaaehtoiset.

”Vuoden 1992 jälkeen on tuotu Suomeen noin 1 200 sotilaan jäännökset. Näistä on 344 tunnistettu luotettavasti dna-tutki-

musten avulla. Emme vahvista tunnistamista ilman dna:ta”, sanoo Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Suominen.

Tähän mennessä on löydetty noin kymmenen prosenttia kaikista kentälle jääneistä tai ka-

donneista sotilasta.

Tunnistetut vainajat luovutetaan omaisille. Hautapaikaksi tulee tällöin yleensä oman seurakunnan sankarihautausmaa.

Tunnistamattomat haudataan suurimmaksi osaksi Lappeenrantaan, mutta jonkin verran heitä on haudattu myös Joensuuun ja Kajaaniin.

MIKA ALBERTSSON on paljasjalkein imatralainen ja rajamies henkeen ja vereen.

”Olen Rajavartioliitoksen ainoa henkilö, joka tekee työtä historian kanssa. Työhön kuuluu oppituntien pitäminen varusmiehille, rajavartio-oppilaille ja kadeteille”, hän kertoo.

Albertsson sanoo, että vuoden päästä olisi mahdollisuus siirtyä reserviin. Äänensävy paljastaa, ettei vielä taida olla sen aika.

Erityisellä lämmöllä Albertsson muistelee sotavainajien etsintätöiden alkuaikoja.

Ryhmä Taipaleeseen kuului alkuvuosina myös sotaveteraane-

JUHA METSO

JUHA METSO

Kuolemajärvellä talvisodassa kaatuneen Juho Hautamäen jäämistöä.

JUHA METSO

Karjanlankannaksella kaatuneen panssari-vänrikin joukko-osastotunnukset.

MIKA ALBERTSSONIN KOKOELMAT

Ihantalasta löytyneen rajajääkäriin tuntolevy. Tuntolevyn numeron selvittämisessä käytettiin apuna poliisilaboratoriota.

ja. Albertsson ei koskaan unohda ensimmäisiä matkoja, kun veteraanit kertoivat kokemuksiaan.

"Meillä oli mukana muun muassa alikersantti Sulo Ralli Sulka-valta. Yhdessä vaiheessa hän vei taisteluhautaan, jossa hän oli itse haavoittunut. Hänen omakohtaiset kokemuksensa olivat jostain sellaista, joka jätti lähtemättömän muiston", Albertsson kertoo.

Etsintäryhmän miehet ovat ajan myötä vaihtuneet. Suurin osa on ollut eläkeläisiä ja siirtynyt vuosien myötä sivuun. Albertssonin tapaiset työikäiset ovat olleet vähemmistö.

"Nyt on alkanut tuntua siltä, että eikö niitä nuorempia voisi jo tulla. Mutta aina kun tulee keväät, niin alkaa se veri vetää."

Ensi viikolla Albertsson vie Venäjälle kaksi miestä, joiden isät jäivät sodan aikana kentälle.

"Pojat kysyivät, saavatko he osallistua etsintään. Olemme siellä yhden yön. Toisen pojan isän paikan voim osoittaa sata

Fakta

Lappeenrannassa järjestetään sunnuntaina sankarihautajaiset

- Venäjältä löydettyjen suomalaisten sotilaiden hautajaiset järjestetään Kaatuneitten muistopäivänä 21.5.2017 Lappeenrannassa.
- Hautaan siunataan 38 tunnistamatonta vainajaa, joista 32 on löydetty Karjanlankannakselta ja kuusi Laatokan Karjalasta.

metriä kertaa sata metriä kokoselle alueelle. Tiedän, että hän kaatui siinä, mutta majavien takia vesi on noussut paikalla, joten etsintä on vaikeaa", Albertsson sanoo.

"Jos olisi vähänkään tuuria. Siinä on aina se mahdollisuus."

TAIPALEEN RYHMÄ osallistuu myös Venäjällä sijaitsevien kenttähaudausmaiden hoitoon.

Venäjän puolella on seitsemän kenttähaudausmaata, joihin on haudattu noin 800 tuntemattomaksi jäänyttä suomalaista sotilasta.

Kenttähaudausmaat etsittiin ja paikallistettiin 1990-luvulla. Niihin haudattuja vainajia ei ole tarkoitus enää siirtää Suomeen.

Albertsson kertoo, että Taipaleen kenttähaudausmaan ympärillä oli alun perin kiviaita, joka oli ajan myötä hävinnyt.

"Etsintäryhmämme veteraanit sanoivat sitten, että eiköhän me pojat rakenneta se kiviaita sinne pojille. Eihän niille veteraaneille sanottu ei."

Taipaleen ryhmä rakensi uutta kiviaitaa kahdeksan vuotta.

"Taipaleenjoella kun oltiin viikko, niin yleensä kolme päivää etsittiin ja pari päivää tehtiin kiviaitaa. Haudausmaan ympärillä Terenttilässä on nyt valmis kiviaita."

RYHMÄ TAIPALEELLA on Kannaksella vakiotukikohta, josta käsin he käyvät etsintämatkoillaan.

Alun perin etsintämatkat kestivät viikon, mutta nykyään vain pari vuorokautta. Yleensä ryhmä ajaa Suomesta suoraan etsintäpaikalle, jotta aikaa ei mene hukkaan.

Illalla ryhmä siirtyy majoitukseen ja seuraavana aamuna jälleen mahdollisimman aikaisin etsimään.

"Kyllä se työstä käy, kun lapiota heiluttaa. Kun palaat kotiin, olet aivan puhki."

ETSIJÖILLÄ on oma vakiintunut tapansa toimia, kun vainajien luuta löytyy. Siihen kuuluu vainajien jäännösten puhdistaminen.

"Sodan aikana heidät pestiin ja lähetettiin kotiin. Me teemme saman jutun, oli sitten kyseessä suomalainen tai venäläinen sotilas. Se on kunnianosoitus. Otamme lakin päästä ja vietämme hiljaisen hetken."

Löydöistä tehdään etsintäpöytäkirja. Löydyt valokuvataan ja merkitään kartalle. Venäläisten sotilaiden jäännökset haudataan löytopaikalle, ja tieto siitä toimitetaan venäläisille etsintäryhmille.

Suomalaisten jäännökset kuljetetaan Viipuriin Pietari-Paavalin kirkkoon, jossa ne myöhemmin syksyllä arkutetaan ja kuljetetaan Suomeen.

Kauanko aiot vielä jatkaa etsimistä?

"Tuuntu, että nämä vuodet eivät ole menneet hukkaan. Olemme siellä aika isolla mandaatilla", Albertsson pohtii.

"Joskus tulee mieleen, että jos minä tämän kesän vain olisin. Ei tarvitsisi suunnitella mitään, olisi vaan. Mutta kun se kevät tulee, se Kannas tulee vain mieleen. Ne etsinnät ja poteroit. Jos mie yhen vielä, jos mie yhen vielä."

► Lue lisää kentälle jääneiden etsinnästä osoitteesta HS.fi.